

Inka Hopsu vihr ym.

Kirjallinen kysymys Poliisihallituksen rahankeräyslakia koskevas- ta tulkinnasta

Eduskunnan puhemiehelle

Poliisihallitus on tänä syksynä hylännyt asiantuntija- ja vaikuttajajärjestö Just Shiftin hakemuksen yhdistyksen varainkeruuseen. Kyseessä on järjestö, jonka tavoitteena on vauhdittaa raskaan teollisuuden alojen siirtymää fossiiliriippuvaisista teknologioista vähäpäästöisiin.

Viranomaisen perusteluna rahankeräyslupan hylkäämiselle oli, että yhdistyksen hallituksen jäsen on saanut niskoittelutuomion osallistuttuaan Elokapinan rauhanomaiseen mielenosoitukseen vuonna 2021. Poliisihallituksen mukaan rahankeräyslupaa ei voitu myöntää, koska niskoittelutuomiossa kuvatulla toiminnalla ja aiotulla rahankeräysvarojen käyttötarkoituksella on läheinen yhteys toisiinsa eli mielenilmaustoiminta. Poliisihallitus on perustellut kielteistä päätöstä vedoten rahankeräyslain 6 §:n 2 momentin säännökseen, jonka mukaan rahankeräystä ei saa järjestää selvästi yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavan tai lainvastaisen toiminnan rahoittamiseksi. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan niskoittelun poliisia vastaan voidaan katsoa selvästi vaarantavan yleistä järjestystä.

Just Shiftin pääasiallisia toimintatapoja ovat selvitysten tuottaminen, lobbaus ja yhtiökokousvaikuttaminen. Järjestö on järjestänyt muutaman rauhanomaisen mielenosoituksen, mutta poliisi ei ole jakanut niissä poistumiskäskyjä eikä kukaan ole saanut niihin liittyen niskoittelutuomioita. Just Shiftillä ei ole myöskään yhteyttä Elokapinan toimintaan. Poliisihallituksen niskoittelutuomiota koskeva peruste koskee ainoastaan yhtä järjestön hallituksen jäsentä.

Helsingin poliisilaitos on aiemmin evännyt pienkeräyslupan myös Elokapina-liikkeen aktivisteilta, jotka keräsivät varoja oikeudenkäyntikulujen maksamiseen. Tällöin hallinto-oikeus kumosi päätöksen ja totesi poliisin näkemyksen vastaisesti, että rahankeräyksellä voidaan kerätä varoja yhteiskunnalliseen toimintaan.

Rahankeräyslain keskeisenä tarkoituksena on tukea ja helpottaa kansalaisyhteiskunnan toimintaa. Poliisihallituksen tekemät tulkinnat rahankeräyslain säännöksistä näyttävät kuitenkin vaikeuttavan kansalaisyhteiskunnan toimintaa, kun yksittäisen hallituksen jäsenen mielenosoituksesta saama niskoittelutuomio muodostuu esteeksi rahankeräykselle ympäristövaikuttamiselle.

Mielenosoituksen järjestäminen ja siihen osallistuminen ovat perustuslaissa turvattuja oikeuksia ja osa demokraattista yhteiskuntaa. Erityisesti ympäristö- ja ilmastokysymyksissä kansalaisosallistuminen on ollut merkittävässä roolissa ympäristönäkökulmien edistämisessä. Kansalaisyhte-

Kirjallinen kysymys KK 349/2025 vp

teiskunnan toimijoiden rahoituksen saannin hankaloittaminen ja niiden voimavarojen sitominen lupa- ja oikeusprosesseihin on kansainvälisesti levinnyt keino hiljentää kriittisiä ääniä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus aikoo tehdä varmistaakseen, että Poliisihallituksen rahankeräyslain säännöksistä tekemät tulkinnat eivät vaikeuta kansalaisyhteiskunnan rahankeräysmahdollisuuksia ja toimintaedellytyksiä, ja

millä tavoin hallitus huolehtii, että Poliisihallituksen tekemät tulkinnat eivät uhkaa perustuslaissa osana kokoontumisvapautta turvattua mielenilmausoikeutta?

Helsingissä 24.10.2025

Inka Hopsu vihr
Oras Tynkkynen vihr